

Verf. Hic autem forensis usus.

- 22 De justificatione protectionis Regiae apud nos moribus, & legibus introductæ, fusæ nostræ differunt, præsertim Greg. Lop. in l. 13. gloss. 3. titul. 13. part. 1. Salgad. d. cap. 1. ex num. 40. Azeved. in d. l. 2. Recop. Cevall. sup. gloss. 1. cum seqq. alias cumulant Salgad. num. 16. & Barbosa de Jur. Eccles. lib. 1. cap. 39. §. 2. num. 180. verf. Huius igitur, qui ut præmisimus num. 19. hujusmodi recursum, & protectionem dñm, cuius fundamens satisfacit Salgad. ex num. 22. de quo Neotericus D. Frass. usus cœgregiæ sup. d. cap. 38.

Verf. Adversus vero Clericos.

- 23 Hujusmodi comminationis, quæ in Judices Ecclesiasticos vim inferentes præmitri solet, meminit Guttrie. Practic. lib. 2. quæst. 20. in fin. Alfar. de offic. Fiscal. gloss. 2. num. 15. Quomodo hi coërcantur, si parere tenuerint decreta, quæ per Regios Judices expediuntur ad vim tollendam, tradiderunt Alfar. ubi proxime, Bobad. sup. lib. 2. cap. 28. num. 139. D. Frass. d. cap. 38. num. 42. qui docet multari posse, ex pluribus. Cur. Philip. dict. §. 5. numero 34. Cevall. gloss. 16. num. 10. ubi quod incurrit prænam legis 4. tit. 1. lib. 4. Recop. Utrum possint ad expensas damnam a superioribus laicis judicibus propter vim illatam, disputat Guttrie. dict. quæst. 20. Salgad. d. cap. 2. a num. 243.

Verf. Sed & ex multis aliis.

- 24 Adde Salgad. de retent. Bullar. part. 1. cap. 9. num. 37. & ex stylo Granatenfis Regi Pietorii, de quo D. Covar. testatur, videtur inferendum, quod facultas cognoscendi per viam violentia adaptari poterit ad quolibet casu, si constitutus notoriæ de vi per Ecclesiasticos illata, aut inferenda, præsertim si Superior Ecclesiasticus aut nolit, aut non posset oppressis subvenire: ad quod conductit disputatio Salgadi in d. cap. 9. ex num. 13. quo, si placuerit, temperate, caute, ac si ne ambitione ampliandæ jurisdictionis utendum. Consule D. Frass. sup. cap. 35. ex num. 16. & cap. 36. ac 37.

- 25 Sunt vero cause, quæ intuitu violentiæ ad Suprema Prætoria deferri prohibentur, veluti si ad Tribunal Sanctæ Inquisitionis, aut Cruciatæ spectant. de quibus omnibus latè Salgad. de Reg. protect. part. 1. cap. 2. pral. 5. per tor. Bobadill. sup. lib. 2. cap. 10. numero 91. Cur. Philipp. part. 1. §. 5. num. 34. in quibus numeratur visitatio Regularium, quæ per Praelatos fieri solet. Carrasc. in Recopilat. cap. 6. §. 4. numero 20. in fin. At nihilominus judicibus Cancelliarum novi orbis specialiter jubetur, ut super modum procedendi in visitatione Regularium vigilent: & si Vicarii, aut Commifarii generales, Visitatores, & Conservatores notarie exceferint, se interponant, vim auferenates in oppressorum tutelan: quod in Hispania soli Regio Castellæ Consilio reservatur, l. 40. tit. 5. lib. 2. Recop. Solorz. de jur. Indiar. tom. 2. lib. 4. cap. 3. num. 35.

Ad Num. 4.

Apud nos Sedis Apostolicæ Nuntii, qui in Regia Curia continuò resident, jurisdictionem ullam exercere vetantur, nisi prius literas delegationis suæ cum facultatibus concessis apud Consilium Regium exhibeant: quæ quidem facultates, cum expedite, restringuntur, de quo in remission. ad titul. 8. lib. 1. Recop. Bobad. d. cap. 18. numero 207. Salgad. de retent. Bullar. part. 1. cap. 2. numero 51. Salced. prax. crimin. cap. 34. numero 19. Cevall. commun. cont. commun. q. 897. num. 324. & 338.

Verf. Sic etiam in his regnis.

Succedit alia species regiæ protectionis, cùm scilicet Bullæ in Curia Romana expediuntur, quibüs jus regium läditur, aut privatorum; nam illarum exequitio impeditur, & per Consilium Regium retainentur interposita ad Sedem Apostolicam supplicatione: de quo egregium opus dedit in lucein Salgadus, & si quis plures alios consulere exoptet, adest Solorzan. d. tom. 2. lib. 3. cap. 25. numero 45. ex quo observandum, quo in Indiis Occidentalibus litteræ Apostolicæ exequitioni mandari prohibentur, nisi in supremo illarum Consilio recognitæ exequi permittantur. De quibus in l. 25. titul. 3. lib. 1. Recopilat. & quoad Indiarum Regna in nova schedulari compilatione nonnulla rescripta recensentur sub. tom. 1. & 2. tit. 7. Quod itidem ibi caveretur de litteris superiorum Prelatorum Regularium, exceptis iis quæ spestant ad internam, & ordinariam gubernationem, ut haberet tom. 2. tit. 7. sum. 5. Videntur D. Frass. sup. cap. 7. num. 15. & 19. cum seqq.

Ad Num. 5.

Inter cæteras causas, propter quas ad Bullarum retentionem devenirunt, illa præcipua habetur, si exterio Beneficiu Ecclesiasticu per Sedem Apostolicam conferatur Solorz. sup. lib. 3. cap. 19. num. 10. caute enim, ac provide Regiis nostris Constitutionibus aditus alienigenis precluditur, ne Beneficia Ecclesiastica valeant adipisci, l. 14. cum seqq. l. 25. titul. 3. lib. 1. Recop. Idemque de pensionibus cavitur l. 18. eod. tit. Similiter quoad Indiarum Ecclesiæ non semel per Regia rescripta prohibetur, ne exteri ab Hispania ad Beneficia admittantur. Solorz. d. cap. 19. ex num. 5. qui fuisse rem prosequitur, de quo etiam latissime Azeved. in d. l. 14. Recopil. Salgad. de retent. Bullar. part. 1. cap. 10. num. 69.

Et generaliter ejusmodi Beneficia potius oriundis, quam exteris esse conferenda, probatur ex l. 13. tit. 15. part. 1. obseruant Solorz. ubi proxime, Flamin. de refg. Benefic. lib. 4. q. 7. Azeved. ubi prouper. Azor. Instit. moral. part. 1. lib. 6. cap. 4. Greg. Lop. in d. l. 13. gloss. 2. & 3. Fusc. de visitat. lib. 2. cap. 5. num. 23. Garc. de Benefic. part. 7. cap. 9. num. 2. Valenz. conf. 34. num. 79. Borel. de præstant. Reg. Cathol. cap. 51. Mar. Mura ad Confit. Regn. tom. 3. cap. 7. num. 51. Burg. de Paz in l. 3. Tauri. num. 125. Did. Per. in l. 18. tit. 3. lib. 1. Ordin. D. Frasso de Rog. patron. Indiar. cap. 3. num. 13. ubi quamplures.

Ex

Enucleatus, & auctus. Cap. XXXV.

207

- 30 Ex quo deducitur, si quis beneficium impetraverit, non exprimens ex quo oppido, siue dicte ortus sit, vel aliunde se oriundum, finis, gratia ob vitium subreptionis non subsister. Solorz. sup. tom. 2. lib. 3. cap. 19. nu. 9. Greg. Lop. in d. l. 13. gloss. 3. Azeved. ubi proxime, num. 7. Garc. sup. part. 8. cap. 9. num. 16. & alij apud Barbo. collect. cap. Proponente, num. 7. de rescript. nam ea qualitas tanti momenti habetur, ut cognito quod precator non erat ex Diœcœsi, ubi beneficium vacabat; collationis gratia verosimiliter denegaretur.
- 31 In Hispania sunt Episcopatus quidam, nempe Burgenfis, Calagurritanus, Placentinus, in quibus beneficia necessariæ sunt conferenda natis intra oppidum ubi beneficium existit, si quis idoneus proponatur, unde beneficia patrimonialia vocantur: idemque observari præcipitur ubicumque talis viget consuetudo, l. 23. tit. 3. libro 1. Recop. atque ita si in derogationem ejus consuetudinis per Pontificium rescriptum Beneficium conferretur, effet locus retentioni, ut exequitio suspensa maneret, l. 25. tit. 3. lib. 1. Recop.
- Verf. Unde sanctissimum esset.
- 32 Hæc repetit Azeved. in l. 14. tit. 3. lib. 1. Recop. qui pluribus suadet rationibus quantum expedit, ut quis in sua patria beneficium Ecclesiasticum administret, exclusis exteris, & à regno extraneis.
- Ad Num. 6.
- 33 Per Bullarum retentionem Sedis Apostolicæ authoritas non decrescit, quin potius augetur, quandoquidem submissis precibus per supplicationem exornatur: nec Majestas läditur, cum exequitio rescriptorum ex iustis, ac legitimis causis suspenditur, ut perfectè Princeps instrutus voluntatem exequandam patefaciat: nec quicquam irreverentia ex hoc subditis imputandum, quod non paucis Constitutionibus præcipitur, de quo Salg. de retent. Bullar. part. 1. cap. 1. num. 1. & 2. & cap. 3. à princ. Azeved. in l. 14. num. 33. & 46. tit. 3. lib. 1. Recop. Bobad. sup. lib. 2. cap. 18. num. 208. Valenz. conf. 105. à num. 94. Cevall. de cognit. per viam viol. q. 6. à num. 62. ac comm. cont. commun. q. 897. num. 333. & alij per Solorz. laudati d. lib. 3. cap. 19 num. 10. & 11.
-
- S U M M A R I U M .
- 1 Exequitio Bullarum suspenditur ipsis retentis, quoties per illas jurispatronatus laicorum ladiatur. Beneficio impetrato absque assensu patroni.
- 2 Pontifex potest derogare juri patronatus, eti ad supremum Principem spectet.
- 3 Non derogat patronatu laicorum, nisi de eo in litteris expressim mentione facta.
- 4 Ecclesiastico tacite derogat.
- 5 Si patronatus ad Regem, aut Magnates pertinet, mentio fieri debet specifica dignitatis patroni ad derogationem, & num. 8.
- 6 Clausula generaliter derogante juripatronatus ad quemcumque pertineat, non includitur quod laicorum est.
- 7 Derogatio jurispatronatus laicorum non presumitur, & quare.
- 8 Beneficia, quæ in Curia vacant, si sint patronatus Ecclesiastici, sine assensu patroni conferuntur: secus si patronatus laicorum existant.
- 10 Legatus de latere que beneficia valeat conferre, non assentiente patrono, & num. 11.
- 12 In reservatione Beneficiorum non veniunt quæ sunt patronatus laicorum, vel mixti.
- 13 De differentiæ inter patronatus, remissione.
- 14 Quando patronatus habeatur Ecclesiasticus, laicalis, vel mixtus, remissione.
- 15 In dubio presumitur Ecclesiasticus.
- 16 Ex persona patroni dignoscitur in dubiis qualis fit patronus.
- 17 Clericus potest habere patronatum laicale.
- 18 Clerico acquirente juri patronatus, bonis intitu Ecclesiæ questiis, erit Ecclesiasticus patronatus.
- 19 Principes solent mendacius precum, aut importunitate denegandum concedere.
- 20 Derogatio jurispatronatus laicorum in Hispania non sustinetur, sed Pontifex per supplicationem exoratur.
- 21 Quibus ex causis in Hispania litteræ Pontifice retinentur, remissione.
- 22 Pontifex frequenter disponit de beneficiis vacanciis in Curia per obitum, cum expressa derogatione jurispatronatus laicorum, modo ad Principes presentatio non spectet: & quid in Hispania obseretur, ibid.
- 23 Quæ Beneficia apud nos licet vacent in Curia per Sedem Apostolicam non conferantur.
- 24 An idem sit vacare Beneficium in Curia, vel apud Sedem Apostolicam, aut in Urbe, quo ad reservationem?
- 25 Aliquando licet Beneficiarius in Curia decedat, non dicitur vacare Beneficium in Curia, ut reservationi locus sit.
- 26 Beneficia vacantia in Curia ubi non subjacent reservationi quoad juri patronatus urrum per Pontificem aut per Ordinarium conferantur?
- 27 Patronatus sui naturæ laicæ quomodo fieri possit Ecclesiasticus.
- 28 Ecclesiasticus quando in laicalem transferri possit.
- 29 Limitatur resolutio posita num. 27. circa translationem patronatus laicorum in Ecclesiasticum.
- 30 Si Episcopatus habeat annexam temporalem dignitatem, ratione cuius patronus existat: erit Ecclesiasticus patronus.
- 31 Patronatus communis laico, & clericu quoad fabrorum Ecclesiasticus erit, aut laicæ secundum utriusque naturam, & num. 32.
- 32 Quod si patronatus ad collegium Ecclesiasticorum, ac laicorum spectet.
- 33 Ubi dubium emerit circa naturam patronatus, insipci debet Ecclesiæ utilitas, ut ex ea decidatur.
- 34 Si ex conventione patroni clericus, & laicus alterius vicibus presentent, pro vice clerici patronatus Ecclesiasticus habebitur, pro vice laici laicæ.
- 35 Juspatronatus multifariam acquiritur.
- 36 Prerogativa jurispatronatus laicorum duntaxat tribuuntur acquistro ex causa onerosa, velut ex constructione Ecclesiæ.

37 Ra-

- 37 *Ratio expenditur, & declaratur, numero 38. in fin.*
- 38 *Patronatus non ex causa onerosa quæsus, si dubitetur an sit Ecclesiasticus, aut laicorum, quod modo decidendum.*
- 39 *Probata longeva quasi possessione presentandi, si allegetur patronatus acquisitus ex dotatione, vel constructione Ecclesia, laicalis censebitur, & quanti temporis possessione desideretur.*
- 40 *In Regio patronatu non procedit distinctio de qua supra, num. 36.*
- 41 *Idem dicendum in Hispania de quovis laicorum patronatu, cuius derogatio non admittitur, et si non ex causa onerosa comparatum esse consuet.*
- 42 *In dubio patronatus creditur obtentus ex causa onerosa.*
- Butler derogatoria jurispatronatus laicorum in Hispania retinentur, quamvis solum noceant existenti in quasi possessione presentandi, qui patronus verus non sit, ibid.
- 43 *Pendente in curia iudicio super Beneficio, aut jurepatronatus, solet summus Pontifex illud conferre sine assensu patrōni laici, nec opus est expressa derogatione.*
- 44 *Si uterque presentatus ante collationem Rome obierit, non dicetur Beneficium in Curia vacare, ut sit locus derogationis, aut reservationis.*
- 45 *Quid si duo jam instituti Rome litigantes, unus in Curia, alterque extra illam decadant.*
- 46 *Duobus presentatis litigantibus ob dispensum patronorum, si una mors contingat, an possit patronus alium subrogare?*
- 47 *Limitatur hoc.*
- 48 *Si ex presentatis litigantibus alter in Curia deceperit, poterit Pontifex colliganti beneficium conferre absque novo assensu patrōni.*
- Sed tertium instituti non solet, et si ambo facti cesserint, Pontifex si laicorum sit patronatus, ibid. & num. 50.
- 49 *Cum ex duobus presentatis litigantibus alter obierit, judicium cum superficie peragitur: & si pro isto non feratur sententia, patronus iterum presentare valet intra tempus legitimum à die sententiae.*
- Regi nostro tempus non labitur, ne presentare possit, ibid.
- Si patrōni propter inter eos motam controversiam in tempore legitimo non presentent, Beneficium libere conferri potest, ibid.
- 51 *Patronatus ad confraternitates pias spectans an sit Ecclesiasticus?*
- 52 *Permutatio Beneficiorum an desideret patrōni consensum? & num. 53. & 54.*
- 55 *Renuncians beneficio permutationis gratia; utrum ad illud redire valeat, si ex defectu assensu patrōni irrita declaretur?*
- 56 *Qua Beneficia permute non liceat in Hispania, & Indiis.*
- 57 *Resignatio Beneficii nisi consentiente patrōni, non subsistit: ex hac autem resignatione si Beneficium conferatur, Bulla retinentur in Hispania, numero 59.*
- 59 *Resignans invalidè ex defectu assensu patrōni, non privatur Beneficio.*
- 60 *In novo Indiarum orbe resignatio est vetita.*
- 61 *Pontifex ex Beneficio pensionem concedere potest, non requisito patrōni assensu: quod declaratur numero 67. & 70.*

C A P U T XXXVI.

Lege 25. titul. 3. lib. I. Recopil. recententur Lex cauila, ex quibus licet Bullas Pontificias retinere in Hispania Regiu Prætoriis. Inter eas præcipua dignoscitur derogatio jurispatronatus laicalis, five Regis, five privatorum; nam si in Curia Romana Beneficium impetratur absque assensu, seu præsentatione patrōni laici, aut clerici, si patronatus Ecclesiasticus non est, exequio per litterarum retentionem suspenditur interposita ad Sanctissimum supplicatione. Salgad. de rent. Bullar. p. I. cap. a. num. 138. & cap. 13. num 59. Azeved. in l. 5. numero 1. tit. 6. lib. I. Recop. Cevall. tract. de cognit. per viam violent. in prolog. num. 151. Solorzan. de jur. Indiar. tom. 2. lib. 3. cap. 3. num. 33. Monter. in præt. tract. 5. de las Chancillerias, tit. Siguele el quarto proceso, ver. El tercero quando. Cur. Philip. par. I. §. 5. num. 4. D. Frazzo cum aliis de Reg. patrōni Indiar. tom. I. cap. 3. numero 48. Utrum Bullas secundæ, aut tertiae jussionis liceat retinere, exequitione impedita, disputat Salgad. d. cap. 3. §. unic.

Ad Num. I.

Summus Pontifex valet omni patronatus iuri derogare, conferens Beneficia nullo interveniente assensu, seu præsentatione patronorum, eti ad supremos Principes laicos patronatus spectet Salgad. d. cap. 3. numero 12. Tondut. question. benefic. part. 2. cap. 4. §. 9. num. 33. Barbosa de Jur. Eccles. libro I cap. 2. numero 176. D. Frazzo num. 39. & 45. Cevall. comm. cont. comm. quæst. 897. numero 429. Tusch. lit. I. conclus. 618. num. 12. Vivian. de jurepatron. lib. 3. cap. 3. vers. Vigesima nona sub. num. 24. Villalob. Ærar. comm. opinion. lit. I. num. 314. Sanch. confil. Moral. lib. 2. cap. 3. dub. 54. num. 5. Vivian. num. 104. Did. Perez ubi sup. Spin. de testam. gloss. 4. num. 44. Azeved. in d. 5. Recop. numero 3. Villalob. num. 316. Barbosa collect. Clem. 2. in fin. de prebend. Nec enim solet Pontifex jurispatronatus laicorum derogare, nisi ex causa, ut videtur licet apud Tondut. quæst. benefic. part. 2. cap. 4. §. 9. ex num. 33. Barbosa de jure Eccles. lib. 3. cap. 15. num. 144. Vivian. sup. lib. 14. cap. 2. num. 8. cum seq. qui causas referunt, propter quas contingit, ut Pontifex jurepatronatus laicali præjudicet.

Enucleatus, & auctus.

Cap. XXXVI.

209

Ibi: *Quæ tamen est intelligenda.*

- 3 Ut juripatronatus laicorum derogat Sanctissimus, de illo mentio fieri debet, nec derogatio subintelligitur per simplicem Beneficium collationem. Gregor. Lop. & Barbosa ubi proxime, Sanch. numero 3. Vivian. lib. 14. cap. 1. num. 100. Azeved. in l. 5. num. 2. tit. 6. lib. I. Recop. Villalob. num. 515. Did. Per. in l. 2. vers. procedit quando, tit. 6. lib. I. Ordin. D. Frazzo. cum aliis d. cap. num. 39. Quid si patronatus sit privilegio, aut præscriptione quæsus, vide infra, num. 36.

Ad Num. 2.

- 4 Si patronatus sit Ecclesiasticus, quoties Pontifex Beneficium absolutè confert, nulla de illo facta mentione, tacite ipsi, & patrōni iuri derogare cenfetur. Vivian. lib. 14. cap. 1. numero 124. & cap. 2. num. 7. Sanch. numero 7. D. Frazzo. num. 38. Did. Per. ubi nuper, Salgado de reg. protect. part. 3. cap. 9. num. 102. Barbosa collect. cap. 9: *Cum dilectus, num. 4. de jurepatron. Solorzan. sup. dict. libro 3. cap. 3. numero 12.*

Ibi: *Imò si jus patronius.*

- 5 Cum patronatus spectat ad supremos Principes, aut Proceres, velut ad Ducem, vel Comitem, ut derogatio fortior effectum, non sufficit generalis mentio jurispatronatus laicorum, sed requiritur specifica, & determinata, cum expressione dignitatis patrōni, cui præjudicium infertur. Sanch. dub. 55. numero 12. Tondut. part. 1. cap. 87. numero 4. Barbosa de potest. Episcop. part. 3. allegat. 57. num. 26. & collect. cap. 2. num. 12. de prebend. in 6. Cevall. commun. cont. commun. quæst. 897. num. 452. Vivian. de jurepatron. lib. 1. cap. 3. num. 24. vers. Nona, D. Frazzo. cum plurimis sup. cap. 3. num. 37. Quod pariter in patronatu mixto procedit. Barbosa d. num. 26. Benè verum est, quod confuevit Pontifex derogare jurispatronatus laicali, ubi Beneficium vacat in Curia, præsertim in mixto, nisi spectet ad Reges, aut alios Principes inferiores. Vivian. lib. 14. cap. 2. num. 8. 10. & 11. De patronatu acquisito ex privilegio, aut præscriptione, vide infra, num. 39.

Ibi: *His accedit, quod & reservatio-*
nione.

Subiungitur aliud discrimen inter patronatum Ecclesiasticum, & laicale, nam eti provisio Beneficiorum, quæ vacant in Curia, jure sit reservata Pontifici, ita ut ea conferat, contemptu consensu patrōni; id tamen intelligitur de solo Ecclesiastico, non de laicali patronatu Sanch. sup. d. libro 2. cap. 3. dub. 54. num. 12. Tondut. part. 1. cap. 87. numero 4. Barbosa de potest. Episcop. part. 3. allegat. 57. num. 26. & collect. cap. 2. num. 12. de prebend. in 6. Cevall. commun. cont. commun. quæst. 897. num. 452. Vivian. de jurepatron. lib. 1. cap. 3. num. 24. vers. Nona, D. Frazzo. cum plurimis sup. cap. 3. num. 37. Quod pariter in patronatu mixto procedit. Barbosa d. num. 26. Benè verum est, quod confuevit Pontifex derogare jurispatronatus laicali, ubi Beneficium vacat in Curia, præsertim in mixto, nisi spectet ad Reges, aut alios Principes inferiores. Vivian. lib. 14. cap. 2. num. 8. 10. & 11. De patronatu acquisito ex privilegio, aut præscriptione, vide infra, num. 39.

Ibi: *Cui suffragatur textus*
in cap.

- 6 Licet Pontificis literis clausula inseratur, Non obstante quod præsentatio ad quemcunque patronum spectet, non idem tamen derogatum sensibit jurispatronatus laicorum. Sanch. conf. Moral. lib. 2. cap. 3. dub. 54. num. 5. Vivian. num. 104. Did. Perez ubi sup. Spin. de testam. gloss. 4. num. 44. Azeved. in d. 5. Recop. numero 3. Villalob. num. 316. Barbosa collect. Clem. 2. in fin. de prebend. Nec enim solet Pontifex jurispatronatus laicorum derogare, nisi ex causa, ut videtur licet apud Tondut. quæst. benefic. part. 2. cap. 4. §. 9. ex num. 33. Barbosa de jure Eccles. lib. 3. cap. 15. num. 144. Vivian. sup. lib. 14. cap. 2. num. 8. cum seq. qui causas referunt, propter quas contingit, ut Pontifex jurepatronatus laicali præjudicet.

Unde cum difficile, & non frequenter ad ejusmodi derogationem deveniat (ut laici ad fundandas, ac dotandas Ecclesiastas excitent) nunquam illam præsumitur. Gregor. Lop. in l. 13. gloss. 9. tit. 15. p. 1. nec clausula generali derogante comprehenditur, quæ restringitur ad patronatum Ecclesiasticum, cui facile, ac sepe derogari solet; nam verba interpretantur secundum consuetudinem proferentis, l. Labeo 7. §. 1. de supellect. legat. l. Mela 14. vers. D. de Faria Covar. Enuc.

D

gio